

Streszczenie

Gdy dorosły baśnie czyta... Współczesne przepisania tradycyjnych baśni.

Celem niniejszej pracy jest analiza polskich prze-pisanych baśni, które zgromadzono w tomie *Dziewczyńskie bajki na dobranoc*. Teksty te stanowią odpowiedź współczesnych autorek na tradycyjne, klasyczne baśnie autorstwa Charlesa Perrault, Wilhelma i Jacoba Grimmów czy Hansa Christiana Andersena.

Praca składa się z trzech części. W pierwszej przyglądam się kwestiom genologicznym i wskazuję na chaos terminologiczny, jaki można zaobserwować w odniesieniu do pojęcia „baśń”. Zauważam, że w przypadku *Dziewczyńskich bajek na dobranoc* należy mówić raczej o baśni postmodernistycznej. Pochylam się także nad kategorią odbiorcy – równie niejasną, jak termin „baśń”.

W części drugiej odwołuję się do psychologii, która bodaj jako pierwsza zaczęła poważnie traktować baśnie. Zygmunt Freud wykorzystywał je w pracy terapeutycznej, a Bruno Bettelheim, bazując na odkryciach psychoanalizy, wskazywał, jak baśnie pozwalają dziecku przejść okres dojrzewania. W baśniach można odnaleźć archetypy z Jungowskiej psychologii głębi, ale nie tylko. Baśniowe teksty wykorzystuje się w psychologii również dzisiaj; niektóre z nich są specjalnie tworzone na potrzeby tzw. bajkoterapii.

W części trzeciej analizuję prze-pisane baśnie z tomu *Dziewczyńskie bajki na dobranoc* pod kątem krytyki feministycznej i badań genderowych. Wskazuję, że teksty te mówią więcej o czasach, w których powstały, niż o baśniach jako takich. Trudno traktować je jako opowieści uniwersalne – raczej jako skrojone na miarę człowieka początku XXI wieku.

Summary

When adults read fairy tales... Contemporary rewrites of traditional tales.

The aim of this work is to analyze the Polish rewritten fairy tales, which were collected in the volume *Girls bedtime stories*. These texts are the answer of contemporary authors to traditional, classic fairy tales by Charles Perrault, Wilhelm and Jacob Grimm or Hans Christian Andersen.

The work consists of three parts. In the first one, I look at genealogical issues and point at the terminological chaos that can be observed in relation to the concept of “fairy tale”. I notice that in the case of *Girls bedtime stories* we should talk about a postmodern fairy tale. I also give attention to the category of the recipient - as vague as the term "fairy tale" itself.

In the second part, I refer to psychology, which was probably the first to seriously treat fairy tales. Sigmund Freud used them in therapeutic work, and Bruno Bettelheim, based on the findings of psychoanalysis, showed how fairy tales allow a child to go through puberty. In fairy tales, one can find archetypes from Jung's psychology of depth, but not only. Fairy tales are also used in psychology today; some of them are specially created for the needs of the fairytale therapy.

In the third part, I analyze the rewritten tales from the volume *Girls bedtime stories* from the point of view of feminist and gender studies. I point out that these texts speak more about the times in which they arose than about fairy tales as such. It is difficult to treat them as universal stories – they are rather tailored to the human of the early 21st century.